

Odnos pedagogije i drugih nauka

Nijedna nauka koja se bavi čovjekom ne može biti zatvoren sistem.

Vaspitajne je predmet pedagogije, ali ona nije jedina nauka koja se njime bavi.

Posle perioda odvajanja i borbe za samostalnost nauka, u poslednje vrijeme je prisutna tendencija povezivanja srodnih nauka.

Najbliže i najsrodnije nauke u odnosu na pedagogiju su ***filozofija, psihologija, sociologija i antropologija.***

Pedagogija i filozofija

- Filozofija teži da odgovori na osnovna pitanja čovjekove egzistencije (šta je čovjek, kakva je njegova priroda i suština, misija i sudbina, smisao njegovog života, i sl.), a sva ta pitanja su u osnovi svake pedagoške koncepcije.
- Teško je naći filozofa koji se barem indirektno nije bavio određenim pitanjima vaspitanja, a posebno smisom i ciljem vaspitanja (Sokrat, Platon, Aristotel, Lok, Ruso, Kant, Herbart, Džui, itd.).
- Pod uticajem mnogih filozofa konstituisale su se mnogi pedagoški pravci (pragmatistička pedagogija, egzistencijalitička pedagogija, itd.).
- Pedagogija je naročito zainteresovana za sledeće filozofske discipline: etiku, estetiku, logiku, gnoseologiju (teoriju saznanja), aksiologiju (sistem vrijednosti), itd.
- Dakle, povezanost filozofije i pedagogije proističe iz same prirode vaspitanja, iz osnovnih pitanja pred kojim se nalazi svaka pedagoška koncepcija.

Pedagogija i psihologija

- Psihološki aspekti vaspitne djelatnosti se ne mogu zaobići. Psihološka saznanja su u osnovi svih shvatanja i koncepcija vaspitanja. Njihova veza se ogleda u njihovim predmetima i metodama.
- Za pojedine naučnike je teško odrediti da li su bili više pedagozi ili psiholozi: Klapared, Dekroli, Adler, Štern, Bine, Simon, itd.
- Razvojna psihologija, mentalna higijena, psihologija ličnosti i pedagoška psihologija su od velikog značaja za psihologiju, ali i za samu pedagogiju.
- Na mnogim psihološkim školama zasnivaju se i mnoge koncepcije vaspitanja i obrazovanja (bihejvioristički, funkcionalni, psihoanalitički, dinamički, itd.).

Pedagogija i sociologija

- Vaspitanje je oduvijek bilo društveno uslovljeno i ostvaruje se u određenim društvenim strukturama: porodica, škola, đачke organizacije, i sl., dakle, njihova povezanost proističe iz bliskosti predmeta te dvije nauke.
- Samo vaspitanje je konkretna forma društvenog odnosa i međuljudske komunikacije. Za pedagogiju su značajna sociološka proučavanja društvene strukture, društvenih odnosa, socijalnih razlika, povezanosti i suprotavljenosti pojedinih socijalnih grupa, a naročito istraživanja iz oblasti socijalizacije ličnosti.
- Sen Simon, koga mnogi smatraju utemeljivačem sociologije, ostavio je dosta rasprava o vaspitanju, Ogist Kont, takođe, Herbert Spenser i Emil Dirkem su autori i posebnih knjiga o vaspitanju.
- Najvažnija granična disciplina je sociologija vaspitanja.

Pedagogija i antropologija

- Pitanja kojima se bavi antropologija (nauka o čovjeku), posebno kulturna antropologija, veoma mnogo interesuju pedagogiju kao nauku o vaspitanju čovjeka. To su pitanja o porijeklu čovjeka, njegovoj prirodi, kulturi, razvoju, vrijednostima, i sl.
- Ta pitanja interesuju pedagogiju kao sadržaji vaspitno-obrazovne djelatnosti, kao faktori razvitka čovjeka i njegovog vaspitanja i kao opšti uslovi, sredina i atmosfera u kojima se vaspitanje ostvaruje.
- Najvažnija granična disciplina je antropologija vaspitanja.

- Najneposrednija i najočiglednija veza između pedagogije i drugih njoj bliskih nauka se ostvaruje preko tzv. **graničnih pedagoških disciplina**. One najčešće u svom nazivu imaju terminološke osnove iz obje nauke: pedagoška psihologija, pedagoška sociologija, filozofija vaspitanja, pedagoška antropologija, itd.
- Sa mnogim naukama pedagogija je **posredno, indirektno ili labavije povezana**: anatomija, fiziologija, istorija, ekonomija, arhitektura, itd.
- Pošto je vaspitanje složen i promjenljiv fenomen, neophodno je da se srodne nauke međusobno povezuju, potpomažu i upotpunjuju. Zato se često, uz **monodisciplinarna istraživanja** (u okviru jedne discipline iz jedne nauke) ističu:
 - **Interdisciplinarna istraživanja** (u okviru više disciplina iz jedne nauke)
 - **Multidisciplinarna istraživanja** (koristi više disciplina iz više nauka)